

ACTIVITATEA OFICIULUI DE STAT PENTRU INVENȚII ȘI MĂRCI ÎN SUSȚINEREA INOVĂRII ÎN IMM-URI¹

ing. Catrinel VLĂDESCU

CONCLUZII

Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova (AGEPI), Academia de Științe a Moldovei, Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic- Moldova și Oficiul Eurasiatic de Brevete au organizat, în perioada 27-28 Noiembrie 2008, Conferința Internațională științifico-practică ce a avut ca temă „ **Inovarea în susținerea întreprinderilor mici și mijlocii**”, la lucrările conferinței participând invitați din Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Kazakstan, Kîrgîzstan, Federația Rusă, Tadjichistan, Republica Moldova, România și Ucraina.

Alocuțiunile invitaților s-au desfășurat în cadrul următoarelor secțiuni: Gestionarea și finanțarea activității de inovare a IMM; Modalități de

încurajare a activității de inovare a IMM; Infrastructura activității inovatoare a IMM; Tehnologii noi pentru IMM.

OSIM a furnizat informații din activitatea pe care o desfășoară în susținerea inovării în IMM-uri, împărtășind din experiența dobândită.

Participarea la această Conferință internațională poate constitui punctul de început al unei cooperări internaționale în activitatea de susținere de către Oficiile naționale a activității de inovare a IMM-urilor, scopul comun fiind dezvoltarea afacerilor și a potențialului inventiv al întreprinderilor mici și mijlocii, prin ridicarea gradului de conștientizare și întărire a drepturilor de proprietate industrială, integrarea proprietății industriale în planurile lor de afaceri, dar și beneficiile ce decurg din protecția drepturilor de

¹Lucrare prezentată la Conferința internațională științifico-practică cu genericul „**Inovarea în susținerea întreprinderilor mici și mijlocii**”, Chișinău, 27-28 noiembrie 2008

proprietate industrială.

În contextul actual al competiției economice, odată cu dezvoltarea economiei bazate pe cunoștințe, a apărut necesitatea deținerii unui capital intelectual la nivel de întreprindere.

Pentru a înțelege importanța și contribuția capitalului intelectual în creșterea valorii întreprinderii căreia îi aparține, enunțăm câteva expresii uzuale din limbajul economic:

- motorul noii economii îl reprezintă cunoștințele sau informațiile;
- cunoștințele sunt cea mai importantă materie primă a producției moderne;
- ponderea cea mai mare în valoarea de piață a unei companii de succes este reprezentată de „valoarea ascunsă”, adică valoarea activelor necorporale;
- principalele active ale unei companii de high-tech nu sunt numerarul și echivalente de numerar, clădiri, echipamente tehnologice, ci **mărcile, brevetele de invenție, know-how-ul**, forța de muncă calificată și alte active necorporale de natură contractuală (**licențe**) sau active necorporale de natură tehnologică (**tehnologii brevetate sau nebrevetate, programe de calculator**);
- creșterea investițiilor în active necorporale duce la creșterea valorii de piață a întreprinderii.

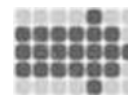
Apare astfel necesitatea existenței la nivelul unei întreprinderi a unui capital intelectual, privit atât ca sursă de venituri, cât și ca mijloc de creștere a avantajului competitiv.

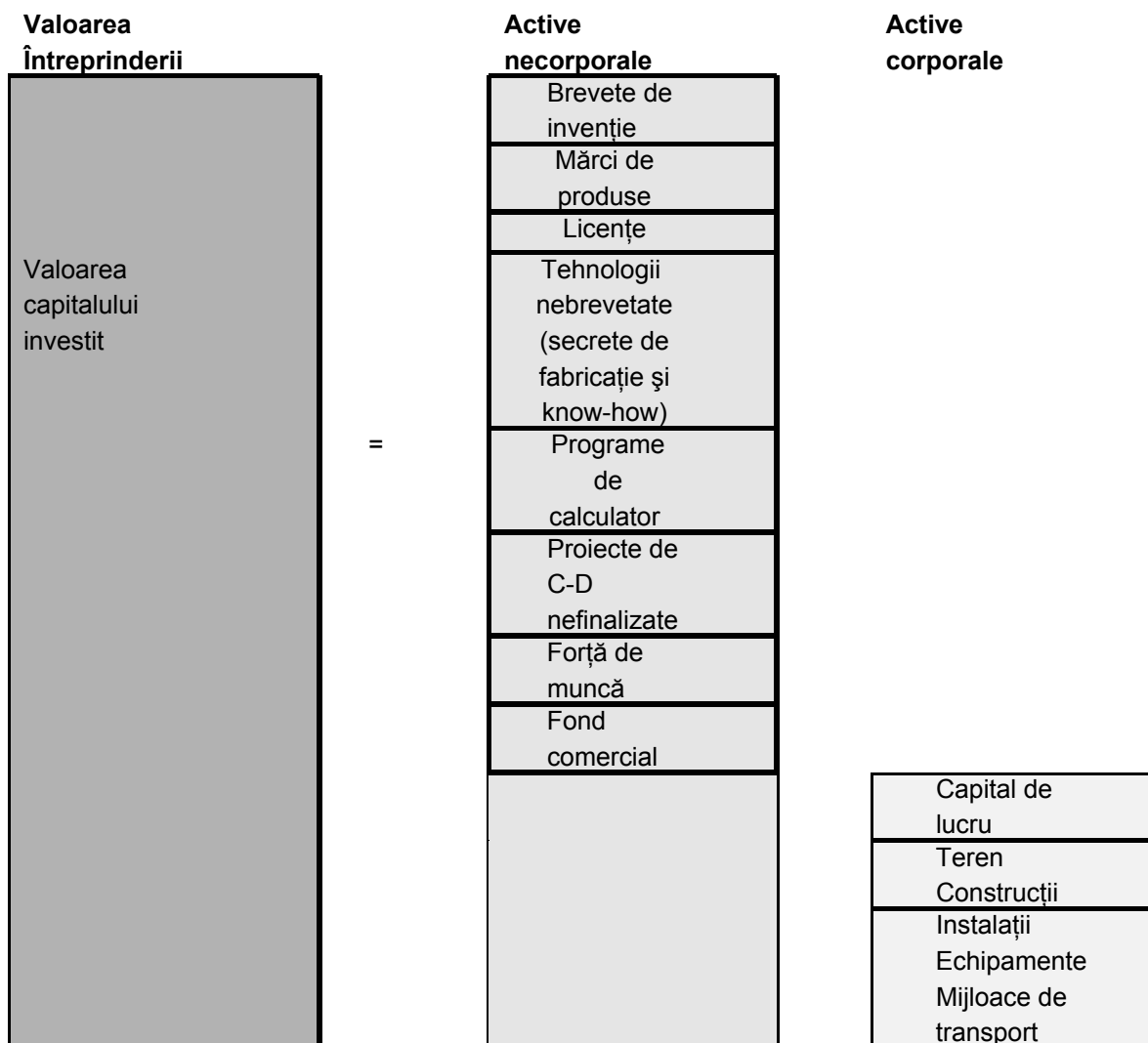
Din multitudinea de definiții ale activelor necorporale ale unei întreprinderi putem enumera pe scurt că: *„Activele necorporale se manifestă prin proprietățile lor economice, nu au substanță fizică; acordă drepturi și privilegii proprietarului acestora și produc venituri pentru proprietarii lor.”*

Existența activelor necorporale este necesară în următoarele situații:

- a) tranzacții - mărcile și brevetele de invenție sunt vândute deseori de întreprinderi;
- b) cerințe contabile - în urma achiziției, se înregistrează în bilanțul contabil;
- c) asocieri de întreprinderi - deseori două întreprinderi se asociază, în scopul exploataării unui obiect al proprietății industriale;
- d) licențiere;
- e) finanțare - în cazul solicitării unui credit, în scopul garantării împrumutului;
- f) partaje;
- g) despăgubiri în cazul contrafacerilor;
- h) tranzacții în cadrul companiei - transfer de brevete, mărci între entitățile unui grup;
- i) impozitul pe proprietate;
- j) faliment - în eventualitatea vânzării forțate a acestora.

Din schema de mai jos se deduce că valoarea unei întreprinderi este compusă din valoarea totală a activelor necorporale și valoarea de piață a celorlalte categorii de active:

La nivel național se desprinde ideea că pentru un IMM, proprietatea industrială este un factor economic esențial, care contribuie la dezvoltarea activității sale, la creșterea poziției sale printre partenerii și competitorii ei, cât și în ceea ce privește păstrarea locurilor de muncă.

Din practica OSIM s-a constatat totuși că IMM-urile nu sunt obișnuite să utilizeze Proprietatea Industrială și avantajele competitive pe care aceasta le aduce, deoarece sunt insuficient informate sau din cauza unei strategii a lor mai slab structurată.

Pentru depășirea acestor constatări, OSIM și-a propus, pentru susținerea inovării în IMM-uri, urmărirea următoarelor obiective:

- creșterea semnificativă a interesului managerilor de IMM-uri în ceea ce privește avantajele cunoașterii Proprietății Industriale (PI), aducerea la cunoștința acestora a obiectelor de PI, precum și îmbogățirea cunoștințelor referitoare la PI;
- sporirea nivelului de înțelegere în cadrul IMM-urilor a nevoii de a include PI în planurile lor de afaceri sau în strategiile de inovare;

- îmbunătățirea portofoliului de drepturile de PI a IMM-urilor prin înregistrări naționale/internaționale a inovațiilor lor, și utilizarea în mai mare măsură a protecției alternative;
- consolidarea protecției și aplicării de către IMM-uri a prevederilor legale privind apărarea drepturilor de Proprietate Industrială în cazul încălcării acestor drepturi;
- sporirea capacității IMM-urilor de a lupta împotriva contrafacerii.

Pentru urmărirea și îndeplinirea acestor obiective, OSIM promovează și îmbunătățește accesul IMM-urilor la serviciile acestuia, asigurând o strânsă colaborare între specialiștii instituției și structurile inovatoare, vizând în principal nevoile specifice activității acestora și oferind o bază de cunoștințe și un set de instrumente comune, cu care activitatea de inovare să se intensifice la nivelul IMM-urilor.

Concret, la nivelul OSIM există următoarele acțiuni și oferte în sprijinul IMM-urilor:

- punerea la dispoziția managerilor a **informațiilor din domeniul proprietății industriale**, în primul rând pentru fundamentarea strategiei de protecție a companiei. Astfel informațiile se referă la legislația din domeniu, Buletinele Oficiale de Proprietate ale OSIM, precum și studii privind prognoze care pot evidenția direcții strategice pentru un domeniu sau altul.

Informațiile sunt culese din Colecțiile de documente de proprietate industrială, care reprezintă cea mai importantă sursă de informare în domeniu.

Serviciile oferite de OSIM sunt grupate în:

- servicii de informare generală - sunt gratuite și sunt oferite de biroul de Relații cu Publicul;
- servicii în domeniul Brevetelor de invenție - sunt cu plată și oferite de Direcția Brevete de Invenție și de Serviciul Analize și Sinteze Documentare;

- servicii în domeniul Mărcilor - sunt servicii cu plată și oferite de Serviciul Mărci;
- servicii în domeniul Desenelor și Modelelor - sunt oferite de Serviciul Desene și Modele și sunt cu plată
- servicii editoriale și tipografice - puse la dispoziție de Serviciul Editură-Tipografie
- servicii de Bibliotecă și sală de lectură - sunt oferite gratuit și cu plată, de Biblioteca Tehnică din cadrul OSIM.

Cercetările documentare în domeniul invențiilor constau în:

- cercetări documentare standard;
- cercetări documentare speciale;
- cercetări documentare tematice în domeniul chimiei și produselor farmaceutice;
- cercetări documentare tematice;
- cercetări bibliografice;
- cercetări de portofoliu.

OSIM vine în sprijinul unităților economice din categoria IMM-urilor, acordând reduceri de 30% din prețul final al cercetărilor comandate, pentru acele unități care au cifra de afaceri pe anul fiscal anterior mai mică de 2 mil euro, echivalent în lei.

În afară de cercetările documentare menționate anterior, OSIM mai oferă:

- serviciul de prediagnoză pentru identificarea, în cadrul firmelor, a soluțiilor tehnice brevetabile;
- studii privind riscul de contrafacere pe teritoriul României;
- servicii de veghe tehnologică;
- serviciul de supraveghere a concurenței;
- cercetări documentare în domeniul invențiilor, exclusiv din literatura non-brevet.

Cercetările documentare în domeniul desenelor și modelelor

- au în vedere noutatea desenului sau a modelului supus cercetării;

- urmăresc evitarea contrafacerii;
- oferă informații legate de statutul juridic al unui certificat;

- pun la dispoziție informații publice cu privire la activitatea de protecție a designului; inițiată de persoane fizice sau juridice, percepute ca și concurenți ai solicitantului serviciului.

Pentru IMM-uri, OSIM acordă reduceri de 30% din prețul final al cercetărilor comandate, pentru acele unități care au cifra de afaceri pe anul fiscal anterior mai mică de 2 mil euro, echivalent în lei.

În cadrul Planului Național de Acțiune cu OEB, tot în sprijinul IMM-urilor, OSIM, în colaborare cu OEB, efectuează **Studii de prediagnoză**, adresate companiilor din România. Acestea au ca scop demararea de către întreprinderi a unor strategii de protecție a soluțiilor tehnice privitoare la produse și tehnologii create și dezvoltate prin forțe proprii. Analizele sunt efectuate de către specialiștii în PI din cadrul OSIM și sunt finalizate prin elaborarea unui Studiu de prediagnoză.

Prediagnoza este concepută ca o metodă deschisă de prezentare a PI la companii, adaptată la toate tipurile de situații, și are ca obiective *creșterea nivelului de conștientizare a companiei* în privința PI, chiar dacă aceasta nu urmărește în mod direct un anumit tip de protecție, trebuie *să deschidă căi de acțiune fără recomandări și sfaturi specifice*, și nu în ultimul rând *să pună în evidență importanța politicii de PI pentru companie*.

Prediagnoza va lua în considerare toate mijloacele de PI: brevete, mărci, desene, contracte, licențe, cercetări documentare, contracte de vânzare-cumpărare, de tehnologie, fiind un instrument care poate fi reutilizat, dacă și atunci când compania are nevoie sau nu.

Etapele de efectuare a prediagnozei constau în: pregătirea și culegerea de informații asupra companiei ce urmează a fi vizitată, vizitarea companiei și efectuarea unui interviu cu managementul acesteia, și în final analiza și

redactarea Studiului. Acesta va fi susținut și de anexe sau aspecte documentate. Studiul este confidențial și, după înmânarea acestuia, se va efectua o monitorizare timp de 1 an a companiei în ceea ce privește PI.

Programul InovIMM - Inovare pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii

OSIM pune la dispoziția IMM-urilor și servicii special dedicate aplicării unor soluții tehnice noi, conținute în literatura de brevete.

Aceste servicii constau în:

- soluții de inovare – furnizare de informații despre produse și tehnologii, aflate în literatura de brevete și legate de un anumit produs sau tehnologie de interes pentru activitatea curentă a unei companii. Se prezintă un portofoliu de brevete;
- studii de inovare - destinate acelor IMM-uri care sunt dispuse la un efort investițional în vederea introducerii în fabricație a unor noi produse, pe baza unor tehnologii noi. Se prezintă rezultate sintetice și analize comparative ale soluțiilor tehnice regăsite;
- studiu privind tendințele inovatoare ale unei companii, - oferă informații despre aspectele cantitative ale apariției unor documente de brevet de invenție ale unor companii, domeniile pe care acestea le acoperă, incluzând și informații din domeniul mărcilor și al desenului. Se finalizează cu o analiză de constatare a documentelor existente pentru una sau mai multe companii percepute ca fiind concurente ale solicitantului serviciului.
- studiu privind tendințe de inovare - oferă informații despre evoluția protecției prin brevet a unor produse sau tehnologii, scoțând în evidență, prin analiză comparativă, tendințele de dezvoltare ale unui anumit domeniu, materializate prin documente de brevet înregistrate și publicate.

În cazul fericit când o companie, un IMM, are deja un portofoliu de titluri de protecție de PI, în vederea evoluției și utilizării acestora, precum și a proiectelor de dezvoltare tehnologică, se poate face o analiză expert a portofoliului, prin utilizarea **IP Score**, un instrument achiziționat de la Oficiul European de Brevete, în cadrul Planului Național de Acțiuni, referitor la conștientizarea asupra necesității protejării soluțiilor tehnice.

IP Score este un produs software dezvoltat pentru a susține procesul de administrare a brevetelor sau tehnologiilor în cadrul întreprinderilor. Prin acest instrument este favorizată înțelegerea situației strategice și a resurselor de brevete ale întreprinderii, recunoașterea oportunităților și concentrarea eforturilor asupra acelor brevete care contează cu adevărat. Cu acest instrument se pot evalua brevete individuale sau grupuri de brevete.

Utilizarea și comunicarea rezultatelor evaluării este susținută de o gamă largă de rapoarte sub formă de grafice sau texte, rezultatul global al evaluării prezentând cei mai importanți parametri ai brevetului, punând la dispoziția firmei informații relevante și ușor de înțeles asupra brevetului individual sau a întregului portofoliu de brevete.

Evaluarea brevetelor reprezintă în același timp și o evaluare a portofoliului de tehnologie, a ideilor și proiectelor de cercetare și dezvoltare din cadrul companiei. În acest fel evaluarea și managementul cercetării-dezvoltării și a proiectelor de dezvoltare a unor produse noi, în toate stadiile evoluției lor, reprezintă un factor decisiv pentru succesul unei companii inovatoare și permite acesteia să fie percepută ca o firmă mai puternică și mai respectabilă în negocierile cu investitorii sau cu finanțatorii.

IP Score conduce la adaptarea unei noi strategii de afaceri a întreprinderii, la acordarea de licențe pentru brevetele neaplicate sau

neimportante din punct de vedere strategic, a reformării portofoliului de brevete, ceea ce se concluzionează prin obținerea de venituri suplimentare.

IP Score oferă o evaluare calitativă, cât și cantitativă, sub forma unei prognoze financiare care indică valoarea prezentă netă a tehnologiei evaluate.

Prin **IP Score** sunt sprijinite IMM-urile în direcționarea fondului propriu de aplicații în materie de brevete, având ca obiectiv primordial sprijinirea strategiilor acestei categorii de întreprinderi.

IP Score este pus la dispoziția IMM-urilor prin OSIM și prin Centrele Regionale (PATLIB).

OSIM organizează la cerere cursuri de utilizare a software-ului **IP Score** și încheie contracte de sublicență pentru utilizarea programului, Centrele Regionale ale OSIM și Centrele de transfer tehnologic ale ANCS fiind scutite de plata tarifului.

BIBLIOGRAFIE

1. Stan Sorin, Anghel Ion, *Capitalul intelectual al întreprinderii*, Editura IROVAL, București 2006.
2. Stan Sorin, Anghel Ion, *Evaluarea activelor necorporale*, Editura IROVAL 1999.
3. Vizzavona P., *Evaluation des entreprises*, Atol Editors, Paris, 1991-1992.